

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Аксентій Т.І.

студентка,

Науковий керівник: Белей С.І.

кандидат економічних наук, доцент,

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Найперспективнішим аспектом співпраці з Євросоюзом є наявність політичної волі до змін, здатність об'єднуватись у складну хвилину, рішучість та цілеспрямованість у власних діях. Політична воля, єдність, рішучість та цілеспрямованість – такі ж риси лягли в основу триваючого процесу самоідентифікації української держави на міжнародній арені.

Євроінтеграційний розвиток України відбувається у кілька стадій: створення єдиного ринку з уніфікацією юридичних та економіко-технічних умов торгівлі, спрямування капіталу і робочої сили, утворення валютного та економічного союзів, тому визначення напрямів зовнішньоекономічної політики для сучасної України є дуже актуальним.

Питання особливостей євроінтеграційного розвитку України на сучасному етапі широко розглянуто у зарубіжних та вітчизняних літературних джерелах. Теоретичні й практичні аспекти цього питання досліджували такі економісти-науковці: Н. О. Васюк, С. Леськів, Х. Машталір, К. А. Рагуліна, Н. Є. Скоробогатова й ін.

Метою статті є дослідити проблеми та перспективи співробітництва між Україною та ЄС.

Ціллю євроінтеграційного розвитку України є формування основ сучасної відкритої економіки, її ефективне включення у міжнародний поділ праці, активне використання його переваг для зміцнення економічної незалежності країни, створення сприятливих умов для національного економічного зростання. Стрижнем сучасної зовнішньоекономічної політики має стати формування в країні конкурентоспроможної економіки на інноваційній основі, що передбачає створення і застосування макротехнологій та відповідного інституціонального забезпечення [2, с. 164].

Проблемами співробітництва між Україною та ЄС стали:

- 1) обмеженість надійного джерела та потенціалу розвитку експортних можливостей – стійкого платоспроможного внутрішнього ринку;
- 2) слабкі позиції України у сфері високих технологій, низький рівень розвитку НТП;

3) недостатній рівень розвитку сучасної інфраструктури, особливо інформаційної і транспортної, та видів діяльності, що підтримують присутність українських виробників на міжнародних ринках;

4) невисокий рівень конкурентоспроможності вітчизняних виробників, їх товарів і послуг та економіки країни в цілому;

5) відсутність масштабних інвестицій в економіку України з боку провідних європейських ТНК, що унеможлиблює входження українських виробників до їх міжнародних розподільчих систем, а відтак – ефективне проникнення на висококонкурентні ринки найбільш розвинутих країн, особливо в сегментах, пов'язаних з високотехнологічними виробами;

6) складнощі створення й удосконалення фондового ринку. Без нього, без вільного ринку капіталів малоймовірно здійснити прискорену модернізацію;

7) недостатня готовність інституційної структури в Україні, брак кваліфікованих кадрів, ресурсної бази для виконання відповідних заходів.

Недоліками вступу України до ЄС є:

1. *Політичні* недоліки несуть із собою часткову втрату суверенітету та підпорядкування територій органам ЄС, невизначеність стратегії розвитку, що також не дуже добре вплине на економічний стан, оскільки між країнами ЄС існує в деякій мірі висока конкуренція в деяких галузях, а також негативним чинником буде погіршення взаємин із країнами СНД.

2. *Економічні* недоліки – передбачають втрату конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін, квотування певних видів товарів

3. *Соціальні* недоліки – це ускладнення візового режиму із східними сусідами [1, с. 149].

Щодо загроз вступу України до ЄС їх виділяють – політичні, економічні та соціальні. Політичні загрози – це небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом. Економічні загрози – передбачають можливе переміщення до України шкідливих виробництв, використання України як сировинного придатку, використання України як дешевої робочої сили. Соціальні загрози несуть на меті поглиблення демографічного спаду, незаконна міграція та вплив кадрів [3, с. 52].

Ще однією проблемою інтеграції України до ЄС є не підготовлене до європейських стандартів українське законодавство. Повинна здійснитись адаптація українського законодавства із європейським, це має здійснюватися за рахунок реформування української правової системи та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити усі сфери права, такі як: приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого. Незважаючи на перешкоди, інтегративні процеси будуть відбуватися, бо не тільки Україна зацікавлена в ЄС, а і ЄС певною мірою зацікавлений в українському ринку, але при умові вирішення проблеми бідності, яка нині є дуже гострою.

Перспективами співробітництва України з ЄС є:

1. *Політичні* перспективи – передбачають стабільність політичної системи, сприйняття України як важливого суб'єкта політичних відносин.

2. *Економічні* перспективи – передбачають забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу, а також впровадження стандартів ЄС у виробництві.

3. *Соціальні* перспективи – мають на меті формування середнього класу та проведення реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту [4, с. 114].

Європейська інтеграція є найбільш визначальним фактором, як міжнародної діяльності України, так і її внутрішньої політики на тривалу перспективу, закріплює безпеку та позитивно впливає на відносини України з усіма країнами світу. Невідхильна реалізація курсу на інтеграцію у Європейський Союз забезпечить гарантії прав людини, розвиток в Україні громадянського суспільства, побудову соціально орієнтованої ринкової економіки та величезну матеріальну підтримку з боку ЄС.

Україна і надалі залишається пріоритетним партнером для ЄС. Розмір щорічної безповоротної допомоги від ЄС для нашої країни може сягати 120-200 мільйонів євро на рік, залежно від успіху реалізації ключових реформ. У даними офіційних джерел у планах Європейської Комісії є відновлення програмного підходу до визначення пріоритетів надання допомоги ЄС на 2018 рік. Тому пріоритетними напрямками подальшого співробітництва України та ЄС є наступні:

1. Реформування системи юстиції та державне управління. Європейська Комісія планує виділяти 55 млн. євро на реформування у сфері регіонального розвитку і децентралізації в Україні, зокрема у 2018 році має надійти наступний транш (17,5 млн. євро) [4]. Отримані гроші будуть також скеровані на проекти регіонального розвитку.

2. Розвиток торгівлі та приватного сектора. Фінансове співробітництво між Україною та ЄС відкриває перспективи для української промисловості за рахунок розширення доступу до європейських ринків збуту, використання можливостей залучення іноземних інвестицій та трансферу технологій, а також участі у програмах розвитку ЄС. Усі програми ЄС з фінансування досліджень та інновацій у вітчизняному промисловому секторі об'єднані у Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020», термін дії якої 2014–2020 рр. та бюджет близько 70 млрд євро. Україна набула асоційованої участі у Програмі у 2015 році, що дозволить вітчизняним юридичним особам брати участь у проектах на тих же умовах, як і країни ЄС.

3. Енергетика (енергоефективність). Меморандумом про взаєморозуміння визначено передумови виділення коштів Україні: здійснення заходів з реалізації домовленостей, досягнутих між Україною та МВФ, а також позитивна оцінка результатів проведення структурних реформ. Умовами виділення коштів передбачається: не менше трьох юридичних осіб повинні брати участь в проектах; кожна з них повинна бути заснована в країні-учасниці ЄС або в асоційованій країні; жодні дві з трьох юридичних осіб не можуть бути засновані в одній і тій самій країні; усі три юридичні особи повинні бути незалежними одна від одної.

4. Програми прикордонного співробітництва 2014–2020 рр. – у 4 спільних операційних програмах прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства: саме «Польща – Україна – Білорусь», «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна», «Румунія – Україна» та «Басейн Чорного моря». Зазначені програми поширюватимуться на 14 областей України [4].

5. Співробітництво у ядерній безпеці – у рамках імплементації Інструменту співробітництва з ядерної безпеки Україна традиційно залишатиметься ключовим партнером.

6. Регіональне співробітництво. Дунайська стратегія, затверджена Радою ЄС 24 червня 2011 року, спрямована на забезпечення інфраструктурного, екологічного, соціально-економічного та інституційного розвитку регіону. Отже, упродовж 2018-2020 рр. ЄС має намір продовжувати надавати щорічно до 200 мільйонів євро (600 мільйонів протягом трьох років) для підтримки процесу реформ.

7. ЄС у майбутньому буде фінансувати «спільні програми», з'єднуючи регіони держав-членів та країн-партнерів, що мають спільні кордони. В інтересах України, рухатися до істотного спрощення процедур та значного підвищення ефективності використання технічної допомоги з боку ЄС, яка до того ж здійснюватиметься в рамках нового підходу, характерного для досконаліших принципів «структурних фондів» (багаторічні програми, партнерство та спільне фінансування). Цьому сприятиме підписання угоди про безвізовий простір між Україною та ЄС.

Отже, існує ряд значних перспектив, з якими пов'язано членство України в Європейському Союзі:

- можливість вільно подорожувати; наукову співпрацю (гранти, стипендіальні програми), спрямовану на збільшення впливу громадянського суспільства на рівень життя людей та його підвищення до європейських стандартів;

- захист прав людини, зокрема, у випадку факту наявності несправедливих судових рішень та насилля з боку пенітенціарних установ, а також підтримка соціально незахищених сімей та дітей;

- висока ймовірність вирішення питання енергетичної безпеки на користь України: інтеграція до ЄС надасть змогу Україні отримати доступ до енергетичних ресурсів по прийнятним для України європейським цінам. Питання енергетичної безпеки, на думку 43% пересічних громадян, вирішиться саме завдяки інтеграції України в ЄС;

- головним напрямком співробітництва України з ЄС більшість експертів визнали торгівлю та інвестиції, трохи менша кількість респондентів обрали сферу енергетики та транскордонне співробітництво.

Відносини між Україною і ЄС мають тенденцію до поглиблення, що сприяє вдосконаленню євроінтеграційної стратегії України. На сучасному етапі найважливішою складовою інституційної основи співробітництва між Україною і ЄС є Угода про асоціацію, яка передбачає перехід від партнерства і співробітництва до політичної асоціації й економічної інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Васюк Н.О. Україна – Європейський Союз: сучасний стан та перспективи розвитку / Н.О. Васюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 7. – С. 148-153.
2. Машталір Х. Інтеграція України до Європейського Союзу як основа для розбудови громадянського суспільства / Х. Машталір, С. Леськів // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 6. – С. 163-166.
3. Рагуліна К.А. Угода про асоціацію як правова основа адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу / К.А. Рагуліна // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – 2016. – Вип. 1(1). – С. 50-54.
4. Скоробогатова Н.Є. Перспективи співробітництва України та ЄС у фінансовій сфері / Н.Є. Скоробогатова // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/20240/1/Part_114_Skorobohatova.pdf.

Бусарєва Т.Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ: ДОСВІД ПРОВІДНИХ ТНК СВІТУ

В умовах глобалізації та розвитку економіки знань управління знаннями в транснаціональних корпораціях стає особливо актуальним. Матеріальні ресурси сучасних ТНК широко доступні для копіювання, тому джерело конкурентної переваги повинно бути результатом деяких внутрішніх і нематеріальних специфічних факторів, так званих «організаційних знань». Японський теоретик управління знаннями І. Нонака стверджує, що організаційна спроможність створювати, впізнавати, широко розповсюджувати та реалізовувати знання в нові товари і технології є критичною при взаємодії з мінливими ринками, стрімким старінням продукції і гіперконкуренцією.

Управління знаннями є особливо актуальною проблемою в сучасній економіці. Головною метою одного з проведених транснаціональною корпорацією KPMG досліджень з управління знаннями було визначення ступеня, в якій організації знайомі з керуванням знаннями та прагнуть розвивати ініціативи щодо впровадження управління знаннями на початку становлення цієї дисципліни і нового наукового напрямку в історії світової економічної думки.

Ключова роль знань і нематеріальних активів в сучасних зарубіжних ТНК підкреслюється конкретними прикладами з їх практичної діяльності, зокрема;

- в транснаціональній корпорації «Хоффман-Лярош» (Швейцарія) ініціатива з управління знаннями привела до економії в 1 000 000 дол, в день;